

EDITORIAL

Valencia no sera mes si no espavilem

A cap valencià li pot abellir l'actual situació. Ni als mes acerrims opositors a l'actual partit governant pot resultar-los grat l'haver de suportar els continus ultrages que, a conte de la nostra situació econòmica, se nos dediquen des de fora de les nostres terres.

Tot aço fa que en la societat valenciana estiga apareixent una sensació d'incomoditat, de malestar, que l'està portant, a pesar del marasme crònic que patix, a remoure's.

Per una banda està iniciant-se un moviment que alguns han volgut denominar com a "**primavera valenciana**" i que ràpidament estan capitalisant els partits que s'autocalifiquen de "progressistes". En uns altres àmbits també n'hi ha moviments, i seria una ingenuïtat pensar que des de posicions afins al govern no van a intentar igualment capitalisar-los.

Un editorial del diari **Las Provincias**, del dia 19 de gener, donà origen a uns moviments que han acabat cristallint en una iniciativa denominada **Valencia es mucho más**. El mateix periòdic dona la notícia, el dia 29 de febrer, ponderant les adhesions que està rebent i explicant l'intenció dels promotors (una "**sociedad cívica valenciana**" de la qual no se donen més referències), que -traduint de l'original castellà- es "unir a associacions de tot tipus baix un missatge d'optimisme front a l'imatge de desprestigi que es difon sobre la Comunitat" (no s'especifica quina, com ja és tristament habitual) i "netejar l'imatge d'esta autonomia".

No se pot posar cap objecció a tan nobles intencions. Pareix perfectament natural que la societat valenciana s'unisca per a llançar un crit en favor de la mesura davant de la falta de respecte que representants polítics, mijos d'àmbit estatal i inclús professionals del periodisme manifesten en els seus comentaris i les seues al·lusions davant del deficit en que es troben les arques de l'administració valenciana.

I no es que no s'entenga la crítica, lo que no s'entenen són les formes. Per moments pareix que l'únic aeroport inútil construït els últims anys siga el de **Castello**, havent-se construït uns equivalents en **Ciutat Real** o **Lleida**, per exemple, per no parlar de moltes altres grans instal·lacions de difícil justificació que s'han alçat per tot arreu; casos de corrupció o balafament, com els **ERE** de **Andalucía** o la fallida en la Sanitat de **Catalunya**, són tractats de forma individual, però en el cas de **Valencia** tot es barreja en una espècie d'imatge de corrupció generalisada. I tot aço utilisant a sovint el genèric "valencians" sense fer les exquisites distincions que se fan en uns altres casos, com els que impliquen ad algun membre de la família real, en els que posen un conte infinit en de-

limitar responsabilitats, deixant al marge l'imatge de la **Corona**.

En definitiva, que es difícil no estar d'acord en l'iniciativa; i, no obstant, no sobren raons per a la desconfiança.

Al cap i a la fi, abans de mobilisar-se per a "netejar l'imatge d'esta autonomia" cap a fora, ¿no hauria de moure's la "societat cívica" per a demanar responsabilitats dins? Fa l'efecte que els valencians nomes nos movem per l'imatge. Precisament la gestió que nos ha dut ad esta situació ha segut la d'aparentar, la dels grans events, la de "posar a Valencia en el mapa", la de fanfarronejar. I ara continua obsessionant-nos l'opinió aliena. Mes valdria que el temps i l'energia desplegadas en esta iniciativa s'emplearen en denunciar esta gestió. A no ser que siga això, i no una altra cosa, lo que se busca: explotar el victimisme per a desviar l'atenció dels autèntics responsables de la bancarrota en la que nos trobem.

¿Som massa desconfiats? Pensem. Mentre els incompetents que nos governen nos espentaven a l'abisme, ¿a on estava la -ara tan preocupada- societat valenciana? ¿Quantes veus s'alçaren en el seu moment, quan ya era coneguda la trajectòria que portavem? Tots han callat, tots han deixat fer. A tall d'exemple podem mencionar l'adhesió de la **Fundación Manuel Broseta**. Recordem que la seua presència quotidiana en la societat valenciana es nula, fins el moment just -quina casualitat- en el que el govern valencià necessita una patina de prestigi. En les hores mes intenses de la gestació de la **AVL** li llevaren la pols i la presentaren com a adalit de la recuperació de la llengua valenciana. Poden entrar en la pàgina web d'esta associació i comprovar en qué ha quedat el seu **IMMENS** compromís en la llengua dels valencians: *cero patatero*, que dia aquell; del valencià no trobaran ni una presència testimonial; no es molesten ni en dissimular, lo seu es el castellà. ¿Quina coherència se pot esperar de la seua participació en esta ocasió?

Som conscients de que la major part de les entitats que s'han adherit ad eixa iniciativa ho fan convençudes de la bondat de la mateixa, però des de **Rogle** no nos cansarem de denunciar les estratègies de manipulació social que el poder utilisa per a perpetuar-se, i esta te tot l'aspecte de ser una d'elles: es planteja el problema de manera que resulte incòmode rebujar l'adhesió davant d'una premissa tan raonable, però el resultat últim sera que la denúncia del fet de que des de fora s'exageren els defectes dels nostres governants se mostrarà, pels mijos de comunicacions afins, com un ample recolzament social al govern valencià.

LA CITA

Es precis considerar el passat en respecte i el present en desconfiança si es preten assegurar el pervindre.

Joseph Joubert

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **VALENCIA NO SERA MES SI NO ESPAVILEM**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- FENT MEMORIA: **PRESENCIA VALENCIANA EN LA CONSTITUCIO DE 1812 (I)**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (LXI): **PARLEM DELS ALLS PORROS**
- EXPOSICIONS: **LA CONSTITUCIO DE 1812**
- CONVENCIO VALENCIANISTA. **VALENCIANISME2012**
- 4
• PASSATEMPS
- FAULA: **ELS FILLS DEL LLAURADOR**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Si en 1812 s'haguera publicat el *Rogle*, la Constitució de Cadis hauria d'haver arrellegat un article mes:

Articul 385. *Tot llector del Rogle fara fotocopies per a repartir entre amics i coneguts.* ¡Aixo si que haguera segut una presència valenciana en *La Pepa*!

ACTIVITATS CULTURALS MARÇ DE 2012

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

1 Març (dijous)

XXIV DIA DE LA LLENGUA I LA CULTURA VALENCIANES

18:00 h. Seu de Valencia.

MISSA en memòria d'Ausias March.

19:00 h. Saló d'Actes de l'Ateneu Mercantil de Valencia. Pl. Ajuntament, 18. Valencia C.

ACTE D'EXALTACIO DE LA LLENGUA

VALENCIANA: Presentació de l'edició il·lustrada "on line" del Diccionari General de la Llengua Valenciana. Presentació del "Informe sobre la llengua valenciana i propostes de valencianisació". Remembrança de **Roc Chabàs** per l'Acadèmic **Daniel Sala**.

S'oferirà a tots els assistents en el "Informe sobre la llengua valenciana i propostes de valencianisació" imprès i en CD, i un llibre.

+Info: **RACV**

5 Març (dilluns) 19:30 A 21:00 h. Llombay.

TERTULIA FALLERA

Llegiran **Joan Vicent Chenoll**, **Ricart Folgado** i **Joan Romero**.

+Info: **Aellva**

29 Març (dijous) 20:00 h. Seu del GAV.

RECITAL de poesia satírica en Llengua Valenciana a carrec dels més guardonats poetes del concurs de llibrets de les Falles 2012.

Participa **Paco Blanch**, jurat del concurs.

+Info: **GAV**

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com,
www.cardonavives.com, www.enkara.org
www.pjvalencianista.org i
www.acciortv.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els números que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de compte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

FENT MEMORIA

Presencia valenciana en la Constitucio de 1812 (I)

M^aA.M.C.

La **Constitucio de 1812**, coneguda per **La Pepa** per haver-se promulgat un 19 de març, es un dels textos jurídics més importants de l'Estat espanyol per lo que supongue de trencament en el regim absolutista, i per l'establiment de la sobirania nacional i la consagració dels drets i llibertats dels ciutadans. Es un text ademés que sentaria les bases del constitucionalisme posterior, inclús d'unes atres cartes magnés europees i llatinoamericanes.

El text constitucional, promulgat en les **Corts de Cadis** durant la **Guerra del Frances** fon el resultat del treball de la **Assamblea** constituent, en la que estaven representats dos grups ideològics diferents: els **lliberals** i els **conservadors**, als que s'afegiren

alguns burgesos, en substitució dels representats conservadors que no pogueren accedir a Cadis per l'ocupació francesa. Els deu títols que l'articulen, en els que s'agrupen 384 articles, estan impregnats d'idees que podien considerar-se revolucionaries en la seua època, puix es parla de sobirania nacional, d'una monarquia que, llimitada, compartix poder legislatiu en les Corts, inclou la divisió de poders, reconeix la llibertat de premsa i tota una sèrie de drets bàsics i fonamentals per a la ciutadania com la llibertat individual o l'inviolabilitat del domicili.

En son molts els acontentiments historics en els quals els **valencians** s'han vist compromesos en el temps, tant per la seua vocació aperturista com pel propi dinamisme de les activitats socioeconòmiques i culturals que han generat. També en el cas de **La Pepa** l'implicació valenciana no quedà reduïda a una presència testimonial dels nostres representants, la seua activitat, la profunditat de pensament, l'oratoria brillant, la decidida vocació de servei i, en general, el treball que desenvoluparen quedaren patents en el procés constituent de Cadis.

Les Corts estigueren compostes per mes de trescents diputats, dels quals vintset eren valencians elegits previament, els dies 13,14 i 15 de febrer de 1810, per la **Junta Provincial del Regne de Valencia**. D'ells, desset participaren en les sessions en calitat

de diputats titulars, set foren suplents, dos acodiren com a representats de ciutats (**Valencia** i **Peníscola**) i u, facultat per la Junta Superior de Provincia. En relació a les professions o activitats que desenvolupaven, o bé a l'extracció social, destaca la presència d'advocats, juristes i magistrats, fins alcançar-ne la sifra de huit, que junt a cinc clercs, quatre nobles, tres militars, dos alts carrecs de l'Administració, un comerciant i un arquitecte, formaren la delegació valenciana. Destaquen entre ells el catedràtic de Dret Civil del Cap i Casal, En **Francisco J. Borrull i Vilanova**, considerat tradicionalment com un clar exponent de l'ideari conservador, i el xatívi **Joaquín L. Villanueva i Astengo**, cate-

EL JURAMENT DE LES CORTS DE CADIS EN 1810,
DE JOSÉ Me CASADO DEL ALISAL
FONDOS DEL CONGRESO DE LOS DIPUTADOS

dràtic de Teologia i bibliotecari de la **Real Academia de la Lengua y de la Historia**, exponent de l'ideari lliberal i ferm defensor de la sobirania nacional.

L'intervenció i participació dels diputats valencians en el llarg procés de gestació del text constituent se pot dir que fon desigual, però molt important, puix varen fer 515 intervencions i, encara que entre ells trobem diputats de diferent ideologia, la seua intervenció en general fon decisiva en temes com l'abolició dels senyors, la supressió del **Tribunal de l'Inquisició** o la divisió provincial, la qual fon defesa pel diputat Borrull en la condició de que es tingueren en compte les peculiaritats dels antics regnes, com el de Valencia, "*conservando cada reyno su nombre y los pueblos que le pertenecen*". Tota la labor dels diputats valencians no quedà reduïda només als debats parlamentaris, ad ells se'ls deuen també destacats texts, articles i exposicions, com per exemple: "*Discurso sobre la Constitución que dio al Reino de Valencia su invicto conquistador el Señor D. Jayme I*" de Francisco J. Borrull, o rellevants actuacions en repeticions importants d'ordre polític o cultural, com la creació de la primera **Catedra de Dret Constitucional** d'Espanya en la **Universitat de Valencia** en 1820.

(Continúa en el proximo numero)

Parlem dels alls porros

Ya en el número 22 de **Rogle** (juliol-agost de 2008) féyem referència a l'all comú, al d'anar per casa, d'us diari i necessari, casi que imprescindible, per a la confecció d'una bona varietat de plats i guisos. Hui ho fem del porro, **Allium porrum**, que, com l'atre, igualment pertany a la família de les **liliacees**. És una planta herbàcea anyal, d'una alçària d'entre 50 i 100 cm. i de 3 a 4 cm. de grossor; de fulles planes, llargues,

estretes i sanceres, i chicotetes flors en umbela*, en pétals de color blanc rogenic. Les espècies que hui es cultiven i que més aprecien els consumidors oferixen uns bulps molt poc pronunciats en contraposició als produïts pels silvestres en terrenys no cultivats i pedregosos que són massa grossos.

Les fulles i bulps tenen un sabor suau, que recorda al de la ceba, ideal per a condimentar guisos, sopes i ensalades que tant agraden als europeus. L'all porro té molt bona acollida en tot el nord de **Espanya**, especialment en el **País Vasc** en un dels plats més representatius de la seua cuina el denominat **Porrusalda**, per a menjar-lo preferentment com a aliment reconfortant quan les temperatures són més baixes, plou o neva.

Encara que està tot l'any a l'abast del consumidor, per lo dit veem que el major consum té lloc durant l'època d'hivern, baixa en les dos primaveres i pràcticament desapareix en l'estiu. És indubtable que es tracta d'una verdura òptima, des del punt de vista dietètic, encara que el seu valor nutritiu, per sí mateix, és prou modest, puix conté una chicoteta proporció de greix, un 2% de substàncies proteiques i un 7% d'hidrats de carbono. És molt recomanable el seu consum contra les dolències reumàtiques i anèmiques; ademés, resulta un extraordinari depuratiu per a la sanc.

La producció més important en Espanya s'encontra en el nord, destacant **Navarra, Logronyo i Vitòria**; també se'n conreen en **València i Múrcia** i en algunes províncies del centre. En **Europa**, la major productora, a la vegada que consumidora, és **França**, seguida de **Holanda** i de **Itàlia**. Les varietats més conegudes són: **Jagant d'hivern, Helvetia, Bluvetia, Jagant de Provença, Vert Carentan**, etc.

Segons la classificació de **Linneo** se formula l'hipòtesis d'un oríge cèltic, que es remontaria a 3.000 anys a. de C. De la mateixa manera que l'all i la ceba, el porro ya era ben conegut pels faraons 1.500/2.000 anys abans de Crist, puix en els jeroglífics de les piràmides es mostra cóm eren consumits pels esclaus que treballaven en la seua construcció. Eren utilitzats igualment, llavors, com a medicina popular contra la pesta i epidèmies de l'època. Després, els mateixos àraps també confirmen les seues bondats medicinals.

*Bot. Inflorescència en que els pedúnculs arranquen d'un mateix punt i s'enpugen a igual alçària.

LA CONSTITUCIO DE 1812

En el títol de **Els valencians i la Constitucio de 1812** la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu i l'Archiu del Regne de Valencia oferixen, en la Sala Capitular del monasteri de **Sant Miquel i els Reis** i fins el 25 de març, una mostra documental relacionada en la Guerra del Frances i la Constitucio de 1812.

L'exposicio documenta este periodo, i en especial mostra l'implicacio que els valencians tingueren en l'elaboracio, redaccio i posterior promulgacio del text constitucional de 1812. Bona part de les seues intervencions estigueren motivades per preocupacions valencianes; aixina, per mencionar alguna, conseguiren evitar la destruccio del **Teatre Roma de Sagunt**, tambe la creacio d'una quarta demarcacio en el nostre territori, al front de la qual es posava **Xativa**, ciutat per a la que recuperaren el nom que li havia llevat **Felip V**.

El valios fondo documental mostra, entre uns atres documents no exposats fins ad esta ocasió, un eixemplar princip de la **Carta Magna**, els primers **Llibres d'Actes** dels Ajuntaments de les tres capitals valencianes aixina com els de les quatre diputacions, **Alicant, Castello, Xativa i Valencia**, uns organismes que es crearan a rant de la publicacio de **La Pepa**. Com a curiositat, per la "persecucio" que la Constitucio va patir durant tot el segle XIX, s'expon un text impres a tamany reduït, tant que es podia amagar dins d'una caixa de maquillatge de huit centimetres de diámetro.

PRIMERA ACTA DE LA DIPUTACION DE VALENCIA

En este mateix argumentari, pero mes centrada en obres d'art, gravats, cartografia, llibres i, com no, documentacio alusiva al temps constitucional i l'època convulsa que supongue la Guerra del Frances, una atra exposicio, que porta per títol **Valencians 1812: Constitucio i Llibertats**, quedà inaugurada en el **Centre del Carme** de la ciutat de Valencia el passat mes de febrer.

D'esta segona exposicio, que permaneixera oberta fins al mes de juny, destaquen, d'entre les mes de 200 peces, obres com "El crit del Palleter" de **Sorolla**, i pintures de **Vicent López, Eugeni Lucas, Leonardo Alenza** o **Francesc Domingo**, del que s'expon una obra relativa al Consell de Guerra de 1808, que no havia segut exposada mai; tambe el manuscrit en la formula original de Jurament de l'Acta de la Constitucio o l'Atlas del **Mariscal Suchet**, qui ocupà Valencia durant l'invasio francesa.

Dos motius interessants per a conèixer una fita de l'història moderna, per mig de documents i obres que suponen la mostra d'un interessant patrimoni que vincula als valencians en este marc constitucional del que es celebra el segon centenari de la seua promulgacio.

CONVENCIO VALENCIANISTA. VALENCIANISME2012

El dia 21 del mes d'abril es celebrarà la projectada **Convencio Valencianista. Valencianisme2012**.

Valencians i valencianes de diferents punts del nostre territori discutiran un

Document Marc que es prete convertir en un ideari basic del valencianisme, un moviment que vol expressar-se en veu propia, al marge de descalificacions interessades i de cessions ideològiques claudicants.

El Document Marc, estructurat en cinc punts: **Identitat, Patrimoni, Territori i governabilitat, Drets i deures**, i **Valencia poble del mon**, es el punt de partida per a la trobada d'aquells que desigen un futur en clau valenciana per al poble que conformem els valencians i valencianes.

S'ha partit de premisses basiques, moltes d'elles reconegudes en l'actual legislacio, pero encara qüestionades per grupusculs que no accepten una Valencia no circumscrita ni dependent d'unes atres estructures nacionals.

El document, ya presentat, està en un periodo de llectura i reflexio. Els participants tenen la possibilitat de realisar esmenes i fer-les arribar a la Comissio Preparatoria, d'acort en el Reglament de la propia Convencio.

<p>Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.</p>	<p>1. Pell d'ovella o cabra que, una vegada neta de pel i convenientment preparada, s'utilisava antigament per a escriure sobre ella. Actualment es utilitzada per a forrar llibres, en la fabricació de tambors i panderetes, etc.</p> <p>2. Territori que abarcava la jurisdicció d'un comte i sobre el que este exercia el seu domini. Terres i possessions anexas al títol de comte.</p> <p>3. Lloc que dona estage i resguart a persones o animals. Establiment per a hostajar-se, de manera provisional i en poques comoditats, viagers i excursionistes. Refugi. Local que proporciona ampar temporalment a persones necessitades.</p> <p>4. Reunio de persones, previament convocades, que integren una associació, en la finalitat de tractar diferents qüestions relacionades en la mateixa, arribar a acorts i prendre decisions.</p> <p>5. Anima. Ser immaterial i dotat de rao. Des de la Teologia, dimensio del ser huma que juntament en el cos forma un tot o unitat.</p> <p>6. Espai interior en alguns edificis, al que donen algunes habitacions, i que servix per a proporcionar llum i ventilacio.</p> <p>7. Cadascuna de les parts en que està dividida la part menjable d'un fruit, com per exemple la taronja.</p> <p>8. Espécie de cabaç gran sense anses, generalment d'espert, en forma de bossa rectangular, i que posat damunt d'un animal de carrega s'utilisa per a transportar coses.</p> <p>9. Llit menut per a chiquets de bolquers, en baranes laterals, i que a vegades se pot engrunsar. Familia, llinage o classe social en que ha naixcut una persona.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>1.</td> <td></td> <td>2.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>M -</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>I</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>-</td> <td>L</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>L - -</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>P</td> <td>-</td> <td>- - -</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>L</td> <td>-</td> <td>- - - -</td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>L</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td>-</td> <td>A</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>9.</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>C - -</td> </tr> </table>		1.		2.			1.	-	-	-	-	M -	2.	-	-	I	-	-	3.	-	L	-	-	-	4.	-	-	-	-	L - -	5.	-	-	P	-	- - -	6.	-	-	L	-	- - - -	7.	-	-	L	-	-	8.	-	A	-	-	-	9.	-	-	-	-	C - -
	1.		2.																																																											
1.	-	-	-	-	M -																																																									
2.	-	-	I	-	-																																																									
3.	-	L	-	-	-																																																									
4.	-	-	-	-	L - -																																																									
5.	-	-	P	-	- - -																																																									
6.	-	-	L	-	- - - -																																																									
7.	-	-	L	-	-																																																									
8.	-	A	-	-	-																																																									
9.	-	-	-	-	C - -																																																									
<p>La solucio a peu de pagina.</p>	<p>PARAULES VERTICALS:</p> <p>1. Arreplegar aigua en una bassa. Fer que l'aigua se detinga, per exemple per mig d'una presa o assut, formant una bassa, per a ser utilitzada en el rec de camps, abastiment de la poblacio, produccio d'energia, etc.</p> <p>2. Passar les llavors o uns atres elements per l'utensili destinat per a este menester, en la finalitat de netejar o separar allo que nos interessa de tota classe d'impurees, com terra, pols, pedretes, etc.</p>																																																													

FAULA

M^aA.M.C.

Els fills del llaurador

Els fills d'un llaurador vivien sempre en discòrdia, **renyits**, **astralejant**, barallant-se i en constant desunió. Els **requeriments**, **amonestacions** i exhortacions de son pare eren inútils per a fer-los mudar de sentiments. Per tot això resolgue, en l'experiència que s'adquirix en els anys, donar-los

una lliço. Els va cridar i els digue que li portaren un **manoll** de vares. Complida l'orde, els donà les vares en **feix** i els digue que les **trenca ren**; mes, a pesar de tots els seus esforços, no ho pogueren fer cada u pel seu costat. No

pogueren conseguir-ho. Llavors, desfeu el **feix** i els donà les vares una a una; els fills les anaren trencant fàcilment. -iAhí teniu! -els digue el pare-. Si també vosatres, fills meus, **permaneixquereu** units, serieu **invencibles** davant els vostres enemics, però estant dividits sereu vençuts u a u en facilitat. Depregau la lliço i mai oblideu que en l'**unio** se troba la força.

Traducció i adaptació a la llengua valenciana d'una faula d'Isop

GLOSSARI

Amonestacio/ reproche/ apercebi-ment: Avis per a induir ad algu a corregir-se
Astralejant de astralejar/ discutir/ disputar: Debatre acaloradament sobre alguna qüestio.
Renyits/ barallats: Situacio de perdua

d'amistat en la que es troben dos o mes persones.
Feix/ Manoll/ gavell: Conjunt d'objectes que es posen junts i es lliguen per a que no es puguén separar.
Invencible/ inexpugnable/ invulnerable: Que no pot ser vençut.
Manoll: Vore feix.

Permaneixquereu de permaneixer/ mantindre's/ seguir/ continuar: Quedar o estar-se en un lloc, situacio, etc., sense cap de variacio.
Requeriment/ exigencia/ peticio: Acte de demanar en intensitat.
Unio/ aliança/ fusio/ cohesio: Acte i efecte d'unir o unir-se.

Solucio:

I RECORDA...

Verticals: 1. EMBASSAR 2. GARBELLAR

1. PERGAMI 2. COMTAT 3. ALBERC 4. ASSAMBLEA 5. ESPERIT 6. DESLLUNAT 7. GALLO 8. SARIA 9. BREÇOL

La nostra primera paraula es **embassar**. Un **embassament** es l'accio i efecte d'embassar; es també l'acumulació de les aigües d'un riu en un lloc per una obstrucció del mateix, be per causes naturals, o artificials, com la construcció d'una presa. Una **bassa** es un clot o excavació feta en un terreny, també un deposit d'obra, a on s'acumula aigua, natural o artificialment, per a ser destinada ad algun us.

La nostra segona paraula es **garbellar**. El **garbell** es l'utensili consistent en una malla, de fil d'aram o d'un altre material, en els forats corresponents, que se subjecta a un cercol de fusta i es utilisa per a garbellar. El **garbellador** es la persona que garbella. Una **garbellada** es la cantitat de materia que cap dins d'un garbell. Se diu **garbelladura** a les impurees o desperdicis que han quedat en el garbell per no passar pels forats. El **garbellet** es un garbell menut utilisa per a garbellar arros, farina, lletilles, etc., en poca cantitat.